

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. Daniel Van Hengel Predikant Der
ghenoemde-Ghereformeerde tot Vytrecht, Opgheueghen
In Syn Eyghen VVeeg-Schale Ende Bevonden Te Licht Te
Syn**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1677

III. Artykel. Van de Rechtveerdichmakinghe, ende verdiensten der
Wercken.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71577)

ſp onder die woorden : Ghy en ſult u gheen beelden
maecken van al wat in den Hemel is, oock verſtaen
hebben de beelden der Enghelen, aengeſien dat ick
in den Advocaet pag. 19. uyt de Schrifruete bewij-
ſe dat hier/ dooz dat woordcken/ Hemel, niet den
Hemel der ſalighen, maer de Locht, moet verſtaen
worden?

III. ARTYKEL.

Van de Rechtveerdichmakinghe, ende ver-
dienſten der Wercken.

I. VRAGE. **S**preect Paulus niet van de Joden en
Grieken alleen / als hy Rom. 3. ſeght
dat ſe onder de ſonde waren? ende als hy haer
bekeerden/dooz het gheloof Christi gherechtveer-
dicht wierden om niet?

II. Spreect Paulus niet van de Wet der Joden
alleen / als hy Rom. 8. 3. ſeght : T'ghene onmo-
gelyck was aen de Wet &c. aengeſien dat hy imme-
diatelijck te bozen v. 2. de Wet Christi daer teghen
geſtelt hadde *ex oppoſito*, noemende de eerſte de
Wet des doodts, ende de tweede / de Wet des le-
vens?

III. Spreect Paulus niet van de Wet der Heyde-
denen ende Joden alleen / als hy Rom. 3. ſeght:
Alle vleech en ſal voor hem niet gerechtveerdicht wor-
den uyt de wercken der Wet, aengheſien dat hy
immediatelijck te bozen *à verſu 9. ad 20* van de
Grieken, ende van de Joden alleen / hadde ghe-
ſept : Niemand en is rechtveerdich &c. Sy ſijn allegaer
afgheweken, hare kele is een open graf &c. ſeght hy dit
niet van de Grieken ende Joden alleen / aengheſien
dat hy te bozen v. 3. van die alleen hadde geſpro-
ken? ende v. 22. daer hy boeght : De rechtveerdic-
heydt Godts is door het gheloof JESU CHRISTI, ende
v. 28. Wy meynen dat den menſch gherechtveerdicht
wort door het gheloof, ſonder de wercken der Wet :
Stelt

Stelt hy hier niet *ex opposito* het gheloof CHRISTI, teghen de Wet van de Joden ende Grieken?

IV. Stelt Paulus *Rom. 8. 3.* de selve swachhepde des vleeschs / die in de Joden en Heydenen was / oock in de Christenen / ghelijck ghy in de 2. Antw. boozgeest *Pag. 12* hoe seght hy dan terstont daer naer *v. 4.* van de Christenen: Wy en wandelen niet naer het vleesch, maer nae den gheest? ende *v. 9.* Ghylieden en sijt niet in 't vleesch, maer in den gheest? &c.

V. Waer staet het gheschreven het ghene ghy in de 2. Antw. seght *pag. 17.* dat Paulus *Rom. 3. 28.* dooz de Wet van het gheloof, verstaet de geleete leere des gheloofs, ende niet de wercken die in den gheloove gheschieden?

VI. Als Paulus *Rom. 4. 2.* van Abraham in 't besonder seght / dat hy geenen roem en hadde by Godt upt de wercken / seght hy niet klaer *v. 10.* dat hy hier spreekt van de wercken vande Wet der besnijdenisse?

VII. Hoe ontseght Paulus de rechtveerdichmaekinghe aen Abrahams wercken generalijck / soe als ghy seght in de 2. Antw. *pag. 17.* aenghesien dat hy die toeschrijft aen sijn gheloof / t'welck met eene vaste hope *Rom. 4. 18.* ende *Heb. 11. 8.* met eene ghehoorsaemheydt, ende lijdsaemheydt was bekleet?

VIII. Moet het Gheloof self niet onder de goede wercken ghestelt worden? waerom en mach men dan niet seggen dat hy dooz dit goet werck gherechtveerdicht wort die dooz het Gheloof wort gherechtveerdicht?

IX. Seght Paulus niet *Galat. 5. 6.* dat de besnijdenisse ende de voorhuylt gheen kracht en hebben ter salicheydt; maer het gheloove, werckende door de liefde? Is dit niet te segghen dat het geloove de kracht heeft om ons vande gherechtichepde Christi deelachtich te maeken? Maer seght Paulus oock niet dat het dese kracht niet en sou hebben sonder de wercken der liefde? waerom en mach men dan niet segghen dat den mensch niet gherechtveerdicht kan

Kan worden sonder de wercken der liefde?

X. Sout ghy my wel konnen goet maeken dat den Apostel hier alleenlijck spreekt van de uytterlijke belijdenisse des gheloofs, ende betooninghe vande wercken der liefde, ghelijck dit uwe Overters verklaren / aenghesien dat den H. Jacobus *cap. 2.* daer sy sich op beroepen / niet alleen en spreekt van de belijdenisse des gheloofs maer oock *v. 17.* wel uytzuckelijck seght dat het gheloove self, doot is sonder de wercken? ende ick bewesen hebbe in myne bedenkinghen *pag. 22.* dat het wel saemen staet door de wercken gherechtveerdicht te worden, ende / sijn gheloof uyt de wercken te toonen. Meynt ghy dat dit niet gheschieden en kan? waerom niet?

XI. Waerom en staet het niet saemen dat de rechtveerdichmakinghe zy nae ghenade, ende nae schult? nae ghenade, om dat Christus ons / om niet / ende uyt sijne loutere barmhertighepdt dooz de offerhande des kruys verlost heeft? nae schult, om dat hy ons dooz onse wercken den eentwighen loon / ende kroone beloofst heeft? ja / in het leste oordeel ons dien loon om de goede wercken sal gheven / sonder eens te vermaenen van het gheloof?

XII. Waerom soude Jacobus strijden tegen den H. Paulus, segghende / dat den mensch uyt de wercken self / gherechtveerdicht wort? verstaet ghy dan de Schriftuere / ende den teneur des Evangeliums beter als Augustinus, seggende *lib. 83. Q. 2. Quast. 76.* De sententien vande Apostelen Paulus ende Jacobus en strijden teghen malcanderen niet, als den eenen seght dat den mensch wort gherechtveerdicht door het gheloof sonder de wercken, ende den anderen seght dat het gheloof ydel is sonder de wercken: Want Paulus spreekt van de wercken die het gheloof voorgaen, ende Jacobus van die, de welke volghen op het gheloof? was Augustinus aen de dwalinghe meer onderworpen / als ghy / of uws ghelijcke.

XIII. Als Paulus seght *Galat 3. 10.* Soo vele als'er uyt

upt de wercken der Wet sijn / die sijn onder den vloeck, spreekt hy niet opentlick van de Wet der besnijdenisse alleen / aenghesien dat hy immediatelijck te bozen v. 9. gheseyt hadde: De gene die uyt den gheloove sijn, sullen ghezeghent worden met den gheloovighen Abraham? aenghesien oock dat uwe Overtsetters selve bekenen dat hy v. 10. spreekt van de onderhoudinghe der Wet Moysis, ende van de ghene die daer in, haere rechtveerdigheydt ende saligheydt sochten, ghelijck die van Galatien deden?

XIV. Als de Schryftuere / op die plaetsen / die ghy ons in de 2. Antw. voozstelt pag. 20. seght: Daer en is geenen mensch die niet en sondiche &c. moet dit verstaen worden dat alle menschen gheduerichlijck, oft sonder ophouden sondighen? ofte wel / voor eenen tijdt, nu, ende dan?

Seght ghy gheduerichlijck en sonder ophouden? hoe seght dan den H. Lucas cap. I. v. 6. dat Zacharias ende Elisabeth beyde rechtveerdich waren voor Godt, wandelende in alle de gheboden, ende gherechten des Heeren, onberispelijck? hoe kosten sy rechtveerdigh voor Godt sijn, indien-se sonder ophouden sondighden? hoe kosten sy wandelen in alle de gheboden des Heeren, indien-se de selve dooz de sonde gheduerichlijck overtreedden? hoe kosten sy onberispelijck sijn / niet voor de menschen alleen / ghelijck uwe Overtsetters verklaren (want dit en seght Lucas niet) maer oock vooz Godt / aenghesien dat alle sonde vooz Godt berispelijck is?

Dolght dit oock wel: Zacharias is komen te ballen als hy aen de woorden des Enghels niet en gheloofde; Ergo hy hadde den heelen voozgaenden tijdt van sijn leven / sonder ophouden, ghesondicht?

Verstaet ghy dan dit maer voor eenen tijdt, nu, ende dan? soo sinder dan menschen die voor eenen tijdt niet en sondighen: waerom en konnen de werckinghen ende effecten van hare krachten niet sijn / dat-se dooz die werckinghen gherechtveerdicht worden?

XV. Sijn

XV. Sijn wy allegaer soo onbolmaeckt in dit leben/ ende sijn onse krachten soo onbolmaeckt/ dat. se van Godt niet en kunnen verstercht worden om te doen dat wy dooz onse eyghen krachten niet en vermoghen? hoe seght dan den Apostel *Philip. 4. 13.* Ick vermach alle dinghen door Christum die my de cracht gheeft? Hoe seght hy *2. Cor. 3. 5.* Wy en sijn uyt ons selven niet bequaem om yet te dencken, tot saligheyt / maer onse bequaemicheyt is uyt Godt?

XVI. Waerom en hebt ghy de sprenken van Augustinus, die sck u boozstelle in den *Advocaet pag. 30.* om u te toonen dat hy hiet van de verdiensten / ende dat ghy hem verhozt hadt / soo wel niet opghenomen / als die van Bellarminus, ende van Thomas Aquinas? bekent ghy dan dat ghy Augustinum qualijck / ende dat / op dyp bescheyden plaetsen / hebt gheesteert?

XVII. Waerom en hebt ghy my niet gheantwoort op dese vraghe / naemelijck / of het niet en samen staet te leeren dat de goede wercken verdienen / ende nochtans sich veroortmoedigen als of men gheene verdiensten en hadde? berbolgen? als dit leste Bellarminus ende Thomas ghedaen hebben / ende alle de Catholijcken gheleert worden te doen / volghet daer uyt dat se leeren dat de wercken niet en verdienen?

XVIII. Waer uyt bewijst ghy my / soo als ghy boozgheeft in de *2. Antw. pag. 22. 23.* dat Thomas en Bellarminus, uyt overtuyginghe des ghemoets, oppositie hebben ghemaecht tusschen de eygen verdiensten / ende de ghenade Gods?

XIX. Wat vertrouwde de Pharise hy sijn selven? dat hy rechtveerdich was: is't niet waer? aen wse schreef hy dat toe? aen sijn selven. Wat oordeelt ghy nu? oordeelt ghy niet / in de *2. Antw. pag. 22.* dat de ghene, die de rechtveerdichmakinghe aen hare eyghen wercken ende verdiensten toeschrijven, aen desen Pharisé ghelijck sijn? is het ghenoech dat ghy dit oordeelt moeten wy dan uw' eyghen oordeel aenbeerden als de

de uytſprake Godts? ende wanneer ghy ſoo op
 uw' eyghen oordeel vertrouwt/ ſijt ghy niet er-
 gher als den Phariſe, die ſich verghief boven alle
 andere menſchen? ofte/ is uw' oordeel niet valsch/
 als ghy ons by den Phariſe vergelijckt die ſich op
 het hoochſte verhoobedighde in ſijne wercken/
 ſchrybende de ſelbe aen ſijn ſeluen toe/ daer wy tee
 contrarien openlijck leeren/ dat gheene van on-
 ſe goede wercken en kunnen verdienſtich ſijn
 ſonder den byſtant ende de gratie Godts/ ver-
 bervolghens dat wy ons niet en moghen ver-
 heffen/ maer veroodtmochtighen?

XX. Sout ghy my uyt *Luc. 18.* wel kunnen be-
 wiſſen dat den Tollenaer niet gherechtvaardighet
 en wiert dooz ſijne ootmoedicheyde, bekennende
 dat hy enen armen ſondaer was/ ende dooz ſij-
 ne Heylighe ſchaemte, houdende ſich verre van
 den Altaer/ ende dooz ſijn leetwelen ober ſijn
 ſonden/ tot een teeken van dien kloppende op
 ſijne borst etc. ſoo als utwe Overſetters op deſe
 plaerſe bemercken?

XXI. Hoe behallen u die Schriſtuere-plaerſen van
 Auguſtinus, die ick u hoozſtelle in den *Advocaet pag.*
28.29. ende niet de welke Auguſtinus bewijſt dat
 het wel ſaemen ſtaet dat het eeuwſch leven ghe-
 nade zy/ ende dat wy nochtans het ſelbe dooz on-
 ſe goede wercken verdienen? Sout ghy my uw'
 oordeel ober die Schriſturen niet kunnen eens
 oberſchryben? Want/ naer mijn oordeel/ my
 dunckt dat het Auguſtinus hier thienmael beter
 ghetrefte heeft uyt de Schriſtuere/ als ghy/ en-
 de alle utw' ghelyke.